

Mindretallet har den opfattelse, at de kortrækkende taktiske atomvåben (SNF) udgør en trussel mod sikkerheden i fredstid og en særlig fare i krigstid. I det strategiske billede opfattes og håndteres de nærmest på linje med konventionelle våben, men deres ødelæggelseskraft er uendelig meget større. Derfor anser SF det for et nødvendigt nedrustningskridt, at de elimineres. (Det er en aftale herom, der betegnes som »den tredje nulløsning« – efter elimineringen af landbaserede missiler med rækkevidden 1.000–5.500 km og med rækkevidden 500–1.000 km).

I stedet ønsker USA og Storbritannien en såkaldt modernisering af SNF i Vesteuropa. Her ved forstår de, at de eksisterende Lance-missiler skal udskiftes med et atommissil med langt større rækkevidde. Ordet »modernisering« dækker altså over oprustning.

SF finder, at en beslutning herom vil lægge gift for SNF-nedrustning, for slet ikke at tale om en tredje nulløsning, og få katastrofale følger for de igangværende nedrustningsforhandlinger om konventionelle våben (CFE).

Det er derfor positivt, at der på NATO-topmødet den 29.–30. maj 1989 blev indgået et kompromis, der indebærer, (1) at beslutningen om »moderniseringen« blev udsat til 1992, og (2) at USA vil indlede SNF-reduktionsforhandlinger med Sovjet.

Men kompromiset skæmmes meget alvorligt af, at de regeringer, der ønskede en positiv beslutning her og nu, og som i øvrigt også var imod forhandlinger, har kunnet aftvinge deres modstandere meget betydelige indrømmelser.

Den vigtigste er, at det fastslås som NATO's principielle standpunkt, at selv om der skabes reel balance mellem de to blokkes konventionelle styrker i Europa, har NATO stadig behov for taktiske atomvåben i Europa. (Jf. topmødets beslutning, »Et omfattende koncept for våbenkontrol og nedrustning«, punkt 63, der er optrykt som bilag 4 til denne beretning).

I samme dokument benægtes udtrykkeligt den ellers meget udbredte opfattelse, at NATO's besiddelse af SNF skulle have til hensigt at opveje Warszawapagtens overlegenhed i konventionelle styrker. Det siges udtrykkeligt, at formålet med SNF ikke er at kompensere for konventionel overlegenhed hos modparten (punkt 27) og heller ikke at være modstykke til modpartens besiddelse af SNF (punkt 44).

NATO's besiddelse af SNF begrundes derimod med, at disse våben udgør et »essentielt« politisk-militært forbindelsesled mellem de konventionelle styrker og de strategiske atomstyrker (punkt 27). Det siges, at SNF spiller »en essentiel rolle i alliancens generelle afskækkelsesstrategi« (punkt 44), en strategi som topmødet bekræftede for »den fremtid, man kan forudse« (f.eks. punkt 25).

I modsætning til, hvad udvalgsflertallet hævder, udelukker topmødeerklæringen derfor klart et tredje nul – dvs. eliminering af alle SNF i Europa – så langt ud i fremtiden, som topmødedeltagerne siger at de er i stand til at overskue. Denne konklusion bestyrkes af, at der i erklæringen ikke findes den ringeste antydning af vilje til bare at overveje den hidtidige strategi i lys af heldigt gennemført nedrustning eller som bidrag til fremme af nedrustning.

Den pris, man har betalt for at undgå en beslutning om »modernisering« her og nu, består følgelig i en principiel given afkald på et »tredje nul«.

Flertallet antyder, at det ikke er tilfældet. Men den antydning får kun mening, hvis man – eventuelt under forudsætning af vellykkede CFE-forhandlinger – vil arbejde for en fundamental ændring af NATO's strategi, hvilket er gjort meget vanskeligere med den uforbeholdne godkendelse af samme strategi på topmødet.

At udgangen af topmødets SNF-tekst også har haft betænkelige konsekvenser af mere aktuel karakter, fremgår af to forhold:

- 1) USA er først forpligtet til at indlede SNF-forhandlinger med Sovjet, når CFE-forhandlingerne er afsluttet med en aftale og gennemførelsen af denne er påbegyndt. Dermed risikerer man, at SNF-forhandlingerne skydes langt ud i fremtiden; NATO's ønske om, at de skal være afsluttet om et halvt eller helt år, går hverken fra eller til.
- 2) Desuden anerkendte de andre NATO-stater amerikansk »forsknings- og udviklingsarbejde« af Lance-efterfølgermissilet. Det er et »europæisk« signal, som »moderniserings«-tilhængerne i USA har ønsket for at få Kongressen til at øge bevillingerne. Erfaringen viser, at selve våbenes eksistens kan være en vigtig bestemmende faktor, når beslutning om eventuel udstationering skal tages. Man har dermed foregrebet beslutningen i 1992.